

похода, войскитѣ изгорили нѣколко села и градища, разорили ги и съборили окончателно. Войниците толкова си позволили да безчинстватъ, щото нападали дори на български и грѣцки свещенни мѣста, а черковитѣ опустошавали съ огънь, желѣзо и съ други разбойнически сръдства. Въ сжщото време кралътъ изпратилъ нѣколко турски пленници съ писма и поржчения до разни коменданти на нѣколко околни твърдини, съ които ги увѣрjavалъ, че всички, които се отдалечатъ отъ крепоститѣ, ще бждатъ оставени свободни. Въ другъ случай, гой имъ предлагалъ или да се пресѣдинятъ къмъ войскитѣ му и да служатъ при него, или да отидатъ кждето искатъ; вследствие на тѣзи писма редица твърдини и крепости, които по-рано храбро се защищавали, сега се подчинили доброволно, понеже скрититѣ въ крепоститѣ турци се страхували да не бждатъ избити или умратъ въ мжки. — Само онѣзи турци, които се укрепили въ крепостта Шумумъ (Шуменъ) и въ Пезехумъ (Преславъ) — две твърдини, разположени въ подножието на високи и стрѣмни скали, увѣрени въ своитѣ естествено укрепени позиции и бойни стени, предпочели да направятъ опитъ за защита, отколкото да повѣрватъ на кралъ Владиславовитѣ обещания. Обаче следъ упорити сражения тѣ били превзети и разсипани, като пхтя на кралъ Владислава къмъ новия походъ къмъ Варна билъ откритъ.

Знаемъ по-нататъкъ отъ историята, каква е била сждбата на кралъ Владислава и неговитѣ войски; при Варна — кралътъ билъ въ битката съ турцитѣ убигъ, а войскитѣ му, въ по-голѣмата сичастъ, избити, а останалитѣ живи прѣснати въ безредица, догонвани и избивани отъ турската конница.

Смъртта на кралъ Владислава била съпроводена съ небивали и чудни природни знамения. Така, при хубаво време появилъ се внезапно вихъръ, който се развилъ и разплющялъ; разразилъ се въ страшно силна буря, която разкжсала християнското кралско знаме; после станалъ такъвъ силенъ трусъ, който разсипалъ и изравнилъ съ лицето на земята цѣли градове; много рѣки си промѣнили коритата, а житото станало баснословно скжпо“.

Такъвъ е билъ жестокиятъ жребий на християнския кралъ Владиславъ III, който въ 1444 год. съ рѣдко себеотрицание и дълбока вѣра, съ кръсть и мечъ, се опѣлчи срещу знамето на полумесеца, но сждбата е била немилостива къмъ тоя рицаръ на правдата — счупила му сребърния мечъ и пронизала желѣзната пазва въ кървавата битка при Варна.

На кралъ Владиславъ III може би днесъ Г.-Орѣховица дължи и своето поселване въ падината подъ бърдото на Арбанашката планина, следъ събарянето на старинната крепость Раховецъ.